

УДК. 37.0

Фаргона давлат университети “Педагогика” кафедраси ўқитувчиси

Дилафруз Рафиқова

Фаргона политехника институти “Ўзбекистон тарихи ва ижтимоий

фанлар” кафедраси ўқитувчиси Улугбек Азимов

(Ўзбекистон)

Dilafruz Rafikova, a teacher at the Pedagogy Department of Fergana State

University

Ulugbek Azimov, a teacher at the Department of History and Social Sciences of the

Fergana Polytechnic Institute

(Uzbekistan)

**ТАЪЛИМНИ МОДЕРНИЗАЦИЯЛАШ ВА ТАЪЛИМ СИФАТИНИ
ОШИРИШ**

**MODERNIZATION OF EDUCATION AND INCREASING THE QUALITY
OF EDUCATION**

Аннотация: Ушбу мақолада таълим-тарбия жараёнини педагогик технологиялар билан таъминлаш, таълим тизимининг илғор тажрибаларини ўрганиш, уларни дарс жараёнига тадбиқ этиш ва таълим сифатини ошириш ҳақида баён этилган.

Annotation: This article describes how to provide the educational process with pedagogical technologies, study the best practices of the education system, apply them to the teaching process and improve the quality of education.

Калит сўзлар: таълим, тарбия, «Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури», «Таълим тўғрисида»ги Қонун, узлуксиз таълим, педагогик технологиялар, инновацион методлар.

Keywords: education, upbringing, "National Training Program", "Law on Education", continuing education, pedagogical technologies, innovative methods.

Ҳар бир фан ўзининг узлуксиз тараққий этиб бориш босқичларига эгадир. Фан ривожига салмоқли таъсир кўрсатадиган янги тарихий босқич арафаси одатда кенг кўламдаги баҳслар, кескин мунозаралардан холи бўлмайди.

Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида»ги Қонуни ва «Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури» ҳамда уларнинг ҳаётга тадбиқ этишни таъминловчи ҳукумат қарорлари шаклидаги меъёрий ҳужжатлар асосида Республикамизда узлуксиз таълим тизимининг пойдевори яратилди. Узлуксиз таълимнинг барча бўғинларини бошқариш жаҳон андозалари ва замон талаблари даражасида йўлга қўйиш, уларнинг ҳар бири учун хос бўлган хусусиятлар ва имкониятларни ҳисобга олган ҳолда, таълим тарбиянинг янгича тизимини шакллантириш мустақил ўзбекистон тараққиётининг негизи сифатида кун тартибига қўйилди.

Таълим-тарбия соҳасини ислох қилишнинг асосий омилларидан бири- таълим-тарбия жараёнини педагогик технологиялар билан таъминлаш, таълим тизимининг илғор тажрибаларини ўрганиш ва уларни дарс жараёнига тадбиқ этишдан иборатдир.

Бугунги педагогик технология талабаларда ташаббускорликни, мустақилликни, билимларни чуқур ва пухта ўзлаштиришни, кузатувчанликни, хотира ва ижодий тасаввурни тарбияловчи усулларни қўллашни талаб этади.

«Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури»нинг талабаларидан бири талабаларни фикрлашга, мулоҳаза юритишга, ижодга ўргатиш экан, биз мутахассислар педагогик технологиялар, инновацион методлар орқали дарс машғулотларимизни ташкиллаб, бугунги кун талаблари асосида дарс ўтишга тайёр бўлмоғимиз шарт.

«Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури»ни рўёбга чиқаришнинг иккинчи босқичи таълим мазмунига педагогик технологияларни кенг қамровда олиб кириш вазифасини қўймоқда. Бу эса барча педагоглар зиммасига масъулиятли вазифаларни юклайди. Республикамиз олимлари, илмий асосланган ҳамда ўзбекистоннинг ижтимоий педагогик шароитига мослашган таълим технологияларини яратиш ва уларни таълим-тарбия амалиётида қўллашга интилоқдалар. Педагогикага бағишланган адабиётларда «педагогик технология», «таълим технологияси», «илғор педагогик технология» каби тушунчалар кенг қўлланилмоқда ва турлича изоҳланмоқда. Педагогик технология атамаси таълим жараёнида янги, ўзига ҳос белги ва хусусиятларга эга бўлган тизимли ёндашувга асосланади. Бу таълим жараёнига инновацион ёндашув демакдир. Янги таълимни ташкил этишда жаҳон педагогикаси амалиётида қўлланиладиган илғор метод ва усуллар, техника воситалари, ўқитишнинг шакллари тарбия жараёнига ҳар бир ўқувчи шахс, руҳий ўзига ҳослиги, интеллектуал имкониятлари, миллий ва ижтимоий хусусиятларни инобатга олган ҳолда олиб кириш демакдир.

Педагогик технология талабага таълим жараёнининг субъекти, яъни фаол иштирокчиси, ўқитувчига эса шу жараённинг ташкилотчиси, бошқарувчиси сифатида қарашни тақозо этади.

Педагогик технология бўйича ўқитишда қуйидагилар таълимнинг асосий параметрлари бўлиб ҳисобланади:

- бутун ўқув вазияти бошқарув объекти саналади;
- таълимни бошқариш мақсадли бўлиб, талабанинг моҳиятли, маънавий ва руҳий кучларини ривожлантиришни кўзда тутаяди;
- таълим жараёни демократик, рағбатлантирувчи услубда бажарилади;
- таълим жараёнининг зарурий шарти талабанинг шахсий ташаббусини қўллаб-қувватлаш, ўқитувчи шахсининг очиклиги, уларнинг ҳамкорлиги ўзаро ишончли муносабатларни юзага келтиришдир.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, таълим тизимида педагогик технологияларнинг инновацион методлари шиддат билан кенг қўламда кириб

келмоқда. Мазкур усулнинг энг муҳим жиҳати шундан иборатки, у талабаларни ўзаро ҳамкор бўлишга ундайди, фаоллигини оширади, фикрни мустақил ифодалаш, танқидий фикр юритиш, таҳлил қилиш, хулоса чиқаришга ўргатади. Анъанавий таълим услубларидан фарқли ўларок, бу усул ўқитувчи билан талабанинг дарсда кенг, айрим ўринларда талабанинг ўқитувчидан ҳам фаолроқ иштирок этишини тақозо этади.

Ҳозирги кунда мамлакатимизда халқ таълими соҳасида туб ўзгаришлар юз бермоқда. Бу кадрлар тайёрлаш мазмунини ҳам такомиллаштиришни талаб этмоқда. Ёшларимизни ҳар томонлама етук мутахассис қилиб етиштириш ва комил инсон қилиб тарбиялаш учун уларнинг нутқий кўникма ва малакаларини такомиллаштиришимиз зарур.

Давримиз ҳозирги ёш авлодда фикрлаш ва фикр маҳсулотини тўғри ифодалашни талаб қилар экан, биз педагоглар талабаларда бу кўникмаларни ривожлантириш учун янгидан-янги усул ва методлардан фойдаланишимиз керак.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Каримов.И.А. Баркамол авлод-Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори. «Ўзбекистон». 1997 йил. 14-бет.
2. Пулатов. И, Ахмедова.Х. Нутқ маданиятини шакллантириш усуллари. Тошкент. 2008 йил. 48-бет.
3. U.Azimov. A.Umurzakov.GLOBAL PROBLEMS AND GENERAL VALUES. EPRA International Journal of Multidisciplinary Research (IJMR) - Peer Reviewed Journal Volume: 6 | Issue: 7 | July 2020
4. Мадаминов Абдувахабжан Ахмаджанович Политическая культура студенческой молодежи в современном обществе // Вопросы науки и образования.2018.№1(13).URL:<https://cyberleninka.ru/article/n/politicheskaya-kultura-studencheskoj-molodezhi-v-sovremennom-obschestve> (дата обращения: 06.01.2021).